

fremtidensplanlov@erst.dk

DANSKE
REGIONER

31-01-2020

EMN-2019-01675

1325703

Hørings svar i forbindelse med evaluering af planloven

I forbindelse med vedtagelsen af planlovsændringen i 2017 blev det aftalt, at planloven skal evalueres i 2020. I den anledning har erhvervsministeren inviteret alle til at komme med idéer og forslag til, hvordan planlovgivningen kan imødekomme nutidens og fremtidens udfordringer. Regionerne kvitterer for muligheden for at bidrage til evalueringen gennem dette høringssvar, som er afgivet med forbehold for politisk behandling i Danske Regioners bestyrelse.

Planloven har til formål at sikre samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen, passe på landets natur og miljø og skabe gode rammer for vækst og udvikling i hele landet. Men der mangler en myndighed, der tager det nødvendige helhedsansvar for den fysiske udvikling og planlægning på tværs af kommunegrænserne og i større sammenhænge. Ønsker til udvikling i det åbne land, ved kyster og i bynære zoner risikerer at blive realiseret uden respekt for natur, menneskers levevilkår, dyre- og plantelivet, fordi der ikke sikres en helhedsvurdering på tværs af kommunegrænser

Planlovens formålsparagraf bør derfor skærpes med fokus på at fastlægge et planlægningsparadigme, der sikrer helhedsorienteret planlægning. Hvis planloven skal kunne medvirke til, at vi får løst nogle af de samfundsmæssige udfordringer med klimaforandringer, CO₂-udledning og ressourceforbrug, som vi står midt i, så må planloven også forholde sig til FN's verdensmål, særligt målene om produktion og konsum, biodiversitet og klimarelaterede mål.

En fornyet planlov bør opbygges i overensstemmelse med moderne planlægningsmetoder, hvor planlægning sker i brede partnerskaber, hvor der med afsæt i de samfundsmæssige udfordringer skabes fælles visioner, tværgående strategier og koordinerede handlinger.

DANSKE REGIONER
DAMPFÆRGEVEJ 22
2100 KØBENHAVN Ø
+45 35 29 81 00
REGIONER@REGIONER.DK
REGIONER.DK

Konkret er der for eksempel behov for en tilbagetrækningsstrategi fra de områder, der bliver oversvømmet som følge af klimaforandringerne. En sådan strategi kan planloven ikke håndtere i sit nuværende set-up. Derfor foreslår vi, at der indføres regionale klimatilpasningsplaner, som udarbejdes i samarbejde med kommunerne, hvor udgangspunktet er de tværkommunale vandoplande. Der er også behov for, at den cirkulære økonomi i langt højere grad indarbejdes som et afsæt for byggeri og udlægning af arealer til såvel private boliger som erhvervsområder, så det fremadrettet sikres, at de ressourcer, der anvendes i dag, også kan indgå i nye produkter i morgen uden at skade miljø, CO₂-aftryk og ressourceforbrug.

Nedenfor i bilaget uddybes vores ideer og forslag til, hvordan planlovgivningen bedre imødekommer nutidens og fremtidens udfordringer på specifikke områder.

Venlig hilsen

Stephanie Lose

Ulla Astman

Bilag: Forslag til planlovsændringer

Planlægning i det åbne land

Arealanvendelsen i det åbne land er i høj grad udfordret af forskellige interesser og manglende sammenhængende regulering. Klimadagsordenen aktualiserer behovet for at afveje interesser i forhold til klima, energi, natur, vand og økonomisk udvikling. Både på tværs af kommuner og på tværs af ofte vigtige, men delvis modstridende hensyn, fx i forhold til tilpasningen til at håndtere øgede vandmængder og den bundne opgave med at sikre en højere biodiversitet og større sammenhængende naturområder. Dette samtidig med, at vi skal sikre fortsat gode forhold for landbrugserhvervet.

Derfor bør planloven i fremtiden langt bedre sikre håndteringen af en højere grad af kompleksitet i planlægningen af det åbne land. En mere tværgående planlægning i det åbne land kan omfatte planlægningen for f.eks. vindkraft på land; biogas fra husdyrgødning; restbiomasse fra jordbrug og skovbrug; fremtidens fjernvarmeforsyning; energieffektive boliger og fritidshuse; energieffektive industrier og landbrug, grundvandsbeskyttelse samt bæredygtig råstofforvaltning.

Klimatilpasning i det åbne land

Klimatilpasning er i vidt omfang et spørgsmål om planlægning og håndtering af vand, og vand håndteres bedst inden for et sammenhængende vandopland. Vi ser i stigende grad oversvømmelser som resultat af ekstremt vejr i et komplekst samspil med grundvand, havvand og vandløb. Vandkredsløbet skal derfor tænkes i sammenhængende vandoplande på tværs af kommuner, regioner og landegrænser. Grundvandet udgør også fundamentet for vores drikkevandsforsyning, og her mangler Danmark en samlet vandressourcemyndighed, der kan sikre rent drikkevand på langt sigt.

Det foreslås, at der for tværkommunale vandoplande indføres regionale klimatilpasningsplaner, som udarbejdes i samarbejde med kommunerne. De oplandsbaserede planer skal sikre planlægning til samme scenarie og til samme niveau for hele oplandet, og det skal sikre at de investerede midler bruges optimalt. Oplandsbaserede løsninger vil desuden kunne give en merværdi, hvis både klimatilpasning, CO₂ udledning og biodiversitet tænkes sammen med værktøjer som udtagning af lavbundslande og etablering af vådområder til vandparkering. Men dette planlægningsniveau mangler i planloven som den er i dag. Såvel regionale som kommunale klimatilpasningsplaner bør endvidere opdateres med i lighed med risikostyringsplanerne, der hvert sjette år skal revideres og ajourføres. Risikostyringsplanerne sætter rammer og bindinger for bl.a. klimatilpasningsplanerne, og derfor kan opdateringer i risikostyringsplanerne risikere ikke at blive videreført, og klimatilpasningsplanerne kan risikere at blive forældede og uanvendelige. Udfaldet er det samme i de kommuner,

hvor der ikke er udpeget risikoområder. Hvis ikke klimatilpasningsplanerne løbende opdateres og revideres, kan de risikere at blive forældede og mangelfulde.

Kystsikring

Regionale klimatilpasningsplaner skal omfatte både indlandsvandområder og kyster. Kystsikring bør i højere grad ske ud fra en planlægning af sammenhængende kystområder, så de enkelte tiltag og projekter sikrer det samme niveau, og i særdeleshed ikke modvirker og underminerer hinanden. Der er behov for en stærkere koncentration af faglig ekspertise, særligt fordi kystsikring fordrer samarbejde – ikke alene på tværs af kommuner men også mellem mange forskellige faggrupper. Stormflodshændelser indtræffer i samspil med det vand der løber i å og fjord, og planlægning af kystsikring bør derfor også ske som led i en integreret oplandsbaseret vandforvaltning. Planloven giver ikke mulighed for at tilgodese disse hensyn i dag.

Forvaltning og planlægning af de kystnære områder er desuden begrænset af planlovens bestemmelser om kommuneplaner, der ifølge planloven ikke er umiddelbart bindende for den enkelte grundejer og brugere af ejendomme. I stedet er byrådet forpligtet til at arbejde for de mål, retningslinjer og rammer for udviklingen, som kommuneplanen indeholder. Det kan imidlertid skabe udfordringer i de kystnære beboelses- og sommerhusområder, som er blevet anlagt, før kystbeskyttelsesloven trådte i kraft. Mange af disse områder ligger faretruende tæt på havet og i en terrænhøjde kun lige over vandspejlet. I planloven bør der derfor gives mulighed for at stille krav til grundejere om forebyggelse eller tilpasning til eventuelle oversvømmelser, så disse områders sårbarhed på sigt mindskes og store samfundsøkonomiske konsekvenser undgås.

Strategisk energiplanlægning

Omstilling af energisektoren til vedvarende energi er en af de mest virkningsfulde indsatser for at mindske Danmarks klimaaftryk. Men omstillingen er en langsigtet opgave, og det er vigtigt, at risikoen for suboptimering og unødigt stor påvirkning af landbrugsjord og natur minimeres. En mere optimal og effektiv omstilling af energisystemet kræver, at der arbejdes på tværs af kommuner, forsyningsoplande, energiformer mv.

Strategisk energiplanlægning er i dag ikke en lovbunden opgave. Det foreslås, at regioner og kommuner kan påtage sig myndighedsopgaven med strategisk energiplanlægning og i samarbejde løfte et større decentralt ansvar for omstillingen til vedvarende energi. Dette skal ske i tæt samarbejde med relevante statslige styrelser og forsyningselskaber, så det samlede ansvar styrkes og realisering optimeres.

Sammenhængende naturområder og biodiversitet

Regionerne vurderer ikke, at behovet og grundlaget for at sikre en høj biodiversitet og større sammenhængende naturområder i tilstrækkelig grad understøttes af planloven, som den administreres i dag. Biodiversitet fremgår ellers af formålet med planloven jf. lovens ”stk. 2. Loven tilsigter særlig: 5) at biodiversiteten understøttes, og at forurening af luft, vand og jord samt støjulemper forebygges”. Der er brug for, at hensynet til biodiversitet aktivt varetages på alle planniveauer, dvs. af både kommuner, regioner og stat.

Mobilitetsplanlægning

Der mangler generelt en tværgående planlægning, der understøtter et sammenhængende transportsystem for alle transportformer. Med de regionale mobilitetsstrategier tilbyder regionerne et fælles ståsted mellem regioner, kommuner og trafikselskaber, der tænker alle landsdelens transportformer sammen, så borgerne får den letteste og mest sammenhængende transport f.eks. til arbejde og uddannelse. En styrket rolle til de regionale mobilitetsstrategier bør indtænkes i plansystemet, så forudsætningerne for en strategisk udvikling af mobiliteten på tværs af geografi og administrative grænser i regionerne forbedres. Der kan med fordel tages udgangspunkt i et strategisk udpeget vej-, sti- og banenet med regional betydning, hvor stat og regioner påtager sig en strategisk rolle mht. at sikre en grøn og bæredygtig transport for borgerne.

Agenda 21

Planlovens kapitel 6 a om regionsråds og kommunalbestyrelses redegørelse for deres strategi for regionens henholdsvis kommunens bidrag til en bæredygtig udvikling i det 21. århundrede (Lokal Agenda 21) bør ajourføres under henvisning til FN's verdensmål for bæredygtig udvikling, og kapitlet bør knyttes tæt til planlovens nye formålsparagraf og fastlæggelse af det moderne planlægningsparadigme som en bæredygtighedsstrategi, der er styrende for planlægning i øvrigt.

Tværgående digitalisering af planer

En ny, digital planlægningsmodel for tværgående planlægning i det åbne land kan være en af løsningerne på manglende sammenhæng. Med en digital planlægningsmodel vil alle planmyndigheder – stat, regioner og kommuner – kunne spille ind til den samme plan.